

zguba za 100 procentov; tako pa, ker si prah in boš prah, ne bo sicer nič dobička, pa tudi nič zgube.“ „Lej, prijatelj! tega nisem pred pomislil“ — reče jud skopuh.

Nova bolezen. (En rokodelsk učenec pride k zdravniku). Zdravnik: „Kaj pa ti je, fant, da si ves zabuhel?“ Fant: „Kašnato bolezen imam?“ Zdravnik: „Kaj, kaj praviš?“ Fant: „Kaj pa družega? Skozi 2 mesca nam ne kuha naša gospodinja nič družega kot samo kašo; kaj mi če tedaj družega biti?“

Srečen lotrijar. Dva kmeta, ki sta pridno v lotrijo stavila in že veliko zastavila, se pogovarjata. Eden, ki je bil že ves nejevoljen, potem reče: „Res, res! Denkov Tone se lahko smeja; pri vsaki loteriji on gotovo kaj dobí!“ — „Kaj, res? kaj nek počne, da je tako srečen?“ — „Ves, prijatelj! on nikoli nič ne stavi“.

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Toplice na Dolenskem 23. oktobra —f—.
Rad bi že enkrat kaj prav veselega dopisal našim ljubim „Novičam“, pa po stari navadi moram le spet v pelen pomočiti svoje pero; ter namest veselih naznanjati le žalostne noviče. Ker nam seljanom šolske oddahnice še niso potekle, sklenem obiskati svoj rojstni kraj na Gorenškem. Vrežem jo čez Kerško na Zidanimost in v Ljubljano; in iz Ljubljane na svoj nekdanji dom, na Berdo. Iz Berda jo maham čez Mengeš v Kranj, Loko, in skoz Ljubljano, Višnjogoro, Žužemborg spet nazaj na svoj sedanjí dom. Kjerkoli sem bil, povsod bili bi ljudje, kakor sem slišal z letošnjo letino še precej zadovoljni, ko bi jim ajde slana ne bila posmodila, in ko bi se bilo teraje in sadno drevje kaj bolj obneslo. Ali nesrečna slana je skoraj vsim kruhek odnesla, terta komaj polovico lanskega pridelka znosila, in sadja je le prav po malem bilo, jabelk skor nič. Je pa letina revna, se težko shaja, če tudi nobena posebna nesreča ne pride na pridnega kmetovavca. Pritisne pa zraven še kaka nenavadna sila, in kuga v hlev pogleda, povodinj na polju razgraja, ali ogenj pod streho divja, je joj in gorje. In glej! taka nemila nezgoda zadela je o preteklem tednu naše Podhoščane. Prestrašim se, ko sem iz svojega potovanja nazaj prišel, zagledam skor legole razvaline ondod, kjer je poprej Podhosta stala. V jutro 19. dne t. m. izžene neka deklica krave na pašo. Predenj pa krave razklene, vzame tlečo gobo, da bi si ž njo na paši ogenj naredila in se grela. Tlečo gobo prinese, jo v hlevu na prag položi, krave iz hleva spusti, ter za njimi gré, na gobo pa gredé pozabi. Neznana sapa pa, ki je pihala tisti dan, gobo v listje zanese, ter jo razpiha in ogenj naredí. Ob desetih zjutraj jel je že hlev in o tem trenutleju jela je že tudi hiša goréti. In iz hiše nese sapa tleče otrinke na druge sosedne hiše, da v eni uri do tal pogori 14 pohištev. Le tako silno je sapa pihala, in tako naglo ogenj dalje gnala, da ni bilo mogoče ničesar rešiti. Komaj, da so preplašeni ljudje živino iz hleva izgnali, ter jo oteli, razun treh prešičkov, ki so zgoreli. Vse drugo je pod zlo šlo siromakom, ki vsi zbegani ne vedó, kam bi se djali, in kaj bi začeli. Stanovanje so zgubili, živež se jim je v pepél spremenil, in obleko jim je ogenj vzal, vzal vso, razun tiste, ki so jo na sebi imeli; zavarovan (asekuriran) ni nobeden bil, in zima se bliža. Usmiljeni sosedje so jih gostoljubno pod streho vzeli, bližnji dobrotniki jim po svoji moči pod pazduho segli; ali kaj, ko ne morejo vsim kaj! Kar so jim dali, bo komaj zdalo, ovarovati sirote, da o prvi sili za lakoto ne poginejo. 100 revnih pogorelcov skoz celo zimo prerediti bi jim mogoče ne bilo. Poterkam toraj na serca milih dobrotnikov, kterim te verstice v roke pridejo, prosivši jih pomoči v imenu pogorelih revežev.

Nikar naj nam nikdo ne vzame za zlo, da se pri sedanjih mnogih odrajtvilih podetopimo milodarov prositi. Sila kola lomi. In vsak tudi naj manjši dar bomo za ljubo imeli. Kako perišče žita ali sočivja, ki ga kdo dati vterpi; kaka obnošena suknja ali zaležena srajca, ki jo ima, in mu nič več ne služi, bo nam prav prišla. Vsak tudi naj pičliši dar, bodi si v dnarju ali blagu, bomo hvaležnim sercom sprejeli, ter prosili dobrotljivega Očeta v nebesih, naj ga poverne stoterno in stoterno milim delivcom *).

Iz Loke na Gorenškem 23. okt. Večkrat že ste nam, ljube „Novice“, veliko lepega in mičnega v šolskih zadevah povedale, kako napreduje slovenska mladina, zraven pa tudi niste opustile častivrednih učiteljev po vrednosti pohvaliti. Blagovolite naznaniti ljubim domorodcem, kako slovesno se je tudi tukaj šola danes začela. Da se je začetek letos nekoliko zakasnil, je vzrok temu, ker se je šolsko poslopje prezidati moglo in vse z novega narediti. Sobe so kaj lepe in prostorne, za svoj namen popolnoma primerjene. Popred je bila šola razdeljena: dva normalna razreda sta bila blizo farne cerkve, prvi pa, kjer je zdaj prenarajeno šolsko poslopje; zdej je vse v enem. Ob osmih zjutraj je bila péta maša in po nji so poklicali sv. Duha. Po končanem cerkvenem opravilu se je šolska mladina podala v šolo v lepem redu. Strel iz bližnjega grada in praznično zvonjenje v farni cerkvi je naznanovalo to slovesnost. Prečastiti gosp. tehant, tukajšni šolski ogleda, so blagoslovili šolo, da bi z božjo pomočjo veselo napredovala mladina v korist, starišem v veselje. Spremljala jih je duhovšina domače fare, in tudi častiti gosp. p. gvardian. Ko je vse to opravljeno bilo, so učenci prav ginljivo zapeli zahvalno pesem „Hvala bod' Gospod Bogú“, po ti pa cesarsko „Bog Cesarja, Bog cesarstvo“. Ko je ta slovesnost končana bila, so se gosp. učitelji podali v svoje sobe učence zapisavat za letošnje šolsko leto. Opoldan so gosp. Jožef Kajba imenovane duhovne gospode in učitelje v gostje povabili in tako je bil lepo začeti dan veselo sklenjen. Dr. P—k.

Iz Ljubljane. Kmetijska družba je prejela te dni po gosp. grofu A. Hohenwarthu, namestniku gosp. deželnega poglavarja, posebno veliko sončnico z naročilom, naj bi se njeno seme skusilo zasejati tudi pri nas. V listih 18. in 19. letošnjih „Novic“ je bila opisana „velika korist sončnice“ (Sonnenblume, helianthus annuus) in bilo je na drobno povedano, kako saditi to oljnato rastlino, ki je res zasadbe vredna. Gosp. dr. Strupi nam je povedal, da se je na to priporočilo letos oglasilo več kmetovavcov za seme, ki so tudi obljubili, naznaniti izid svojih skušinj. Kmetijska družba je tedaj prav hvaležna za ta dar posebno zdatne sončnice, ktera je iz južno-rusovskega semena izrastla na močirnem svetu blizo Ljubljane; okrožje te rastline meri dober čevljev; seme je večje od navadne; škoda le, da ni vse dozorelo. Poslal je pa gosp. L. Gutransthal, n. predsednik c. m. obl. iz Tersta to sončnico tukajšnjemu gosp. deželnemu poglavarju s pismom, iz kterega sledeče v priporočbo njeno povzamemo: „Že lani sem si prizadeval v okolici tukajšni nasadbo sončnice razširiti, ker toliko oljnatega semena rodi; ob enem sem naročil naj boljšega semena iz južnega Rusovskega in ga razdelil med mnoge posestnike. Od vsih strani se mi zdej naznanuje, da prva skušnja se je dobro obnesla. Da je tudi na Krajskem to seme posebno dobro obrodilo, spričuje priložena sončnica, ki je blizo Ljubljane

*) Naj bi ta mili glas uslišali vsi, kterim je moč, zares usmiljenja vrednim pogorelcem pomagati z dnarjem ali blagom. Rade bojo prejemale „Novice“; kar se naravnost na duhovne gospode v Toplice ne pošlje, in berž odrajtale njim, da bojo razdelili po svoji previdnosti ubogim. Vred-

na nekem močirnem svetu izrastla, in čeravno ni popolnoma dozorela, vendar 3000 zern ima. Naj bi se drugo leto več skušinj naredilo s tim semenom, da se bo zvedilo, ali je ta rastlina tudi za Krajnsko deželo ali ne. Pri ti priliki omenim, da je na letošnji somenj v Peštu blizo 20 centov sončničnega semena na prodaj se pripeljalo in se lahko poprodalo, in da bi marsikaka olarija, kadar ogeršica ne obrodi, se s tim semenom pomagala" itd. Ker je od sl. deželnega poglavarstva kmetijski družbi to seme za poskušnjo po deželi došlo, ga bo dala, kdor se za-nj pri gosp. dr. Strupi-tu oglasi; se vé pa, da se ga nobenemu ne more veliko dati; posebno pa naj bi se poskusilo na dobri, rodovitni zemlji, ker v taki naj bolje obrodi. — Unidan je razposlala kmetijska družba (vsled poslednjega sklepa občnega zbora) po čast. tehantijah 2000 iztisov kratkega pa natančnega poduka, „kako umno gnojnišče napravljati in z gnojem ravnati“, da bi se po vsih farah med kmete razdelil. — „Umno kmetijstvo in gospodarstvo“ gosp. fajm. Zalokarja je dodelano in bokmalu na svetlo dano. — Gosp. Valentin Konšek pride iz Marburga v Ljubljano za gimnazialnega profesorja.

Novičar iz mnogih krajev.

Časnik „Austria“ naznanja število drevja in germovja, ki se je od novembra 1853 do konca junia 1854 zasadilo poleg južno-izhodne železnice, in koliko se je semena v zasadiših vsejalo. Dosihmal se je na ti železnici 189.774 sežnjih z živimi plotovi zasadilo, na 16.510 štirjaških sežnjih pa so se napravile zasadišča. — 24. dan t. m. se je začela na Dunaji sadna razstava, ki jo je osnovala ondašnja kmetijska družba; al letošnje leto ni vgodno za sadne razstave; razun kmetijske družbe je le 8 posestnikov na ogled razstavilo sicer lepega sadja, zelenjade in grojzdja. — Rusovska vlada je prepovedala, da noben Rus se ne smé vdeležiti obertnijske razstave, ki bo prihodnje leto v Parizu. — Bere se, da v rimskem zboru se bo snidilo 100 nadškofov, škofov in patriarhov; zbor bo terpel 2 do 3 mesce. — Danes gré hospodar Moldave, knez Aleksander Ghika, iz Dunaja v Jaš, da bo sopet nastopil ondi vladarstvo, kakor ga je knez Stirbey prevzel v Valahii. — 20. t. m. je bilo nadškofu Freiburskemu na znanje dano, da zoper njega početa sodniška preiskavana; predložili so mu preiskavni zapisnik, naj ga podpiše; al on tega steriti ni hotel, rekoč, da se mu ni milost, ampak le pravica s preklicom daljne preiskave zgodila. — Po poslednjih novicah se je vojska v Sevastopolju začela. 17. dan t. m. opoldne so začeli Francozi in Angleži iz vsih topov od morske strani in na suhem na Sevastopolj streljati; Rusi so krepko streljali na-dje nazaj; terdnjave niso bile ta dan dosti poškodovane; celi drugi dan je terpelo bombardiranje le od suhe strani; rusovski admiral Kornilov je smert storil. 20. dan t. m. je imel veliki naskok biti. Razun mesta Sevastopolja hočejo Francozi in Angleži tudi tverdnjavo Konstantinovo vzeti, ker jim s samim mestom, na katero se more iz imenovane tverdnjave streljati, ni dosti pomagano. Iz Pariza se sliši, da cesarja Napoleona precej skerbí, kako se bo končal napad na Sevastopolj, ki se je tako pozno začel, da ima armada neizrečeno veliko terpeti od gerdega vremena; dostikrat čez kolena v vodi so mogli vojaki okope delati. — Spet so poslali iz Carigrada naravnost v Balaklavo mnogo turške armade. — Rusi so Mačin in Isakčo v Dobruči spet posedli; v Brajli se je zbralo 12.000 Turkov, v Kalarasu 15.000. Naj stareji cesarjevič se bo kot gla-

vár rusovskih gard podal za njimi v Varšavo. Od kar so te garde Petrograd zapustile, se je vnovič osnovalo 30.000 gardnih rezerv. — Važna novica se sliši iz Berlina, da je prvi parski minister von der Pforten te dni tje prišel z naročilom, naj bi v imenu parske vlade zedinil prusko vlado z avstrijansko, ki ste si zastran rusovsko-turške vojske še zmiraj navkriž. Koliko bo opravil, si nihče ne upa uganiti.

Prodani sip in spokorjeni razbojnik.

(Dalje.)

Plešic berza odsedal konjiča
In nasitil ji s pšenico belo,
Napojil nji z vodico studeno,
Odtvoril je s ključem hramske
vrata,
Raz police meč uzel rujavi,
Urno gonil brus je z desno nogo,
Da letele so od meča iskre.
Ko je oster bil ko ljuta kača,
Plešic svitli meč še ogleduje,
Obrača ga na vse strani v roci,
Pa govori svitlemu orožju:

„Ponos dedov, vredni kinč junakov!
Dobrih rok sí vedno bil navajen,
V dobre roke spet te čem podati!“

V desni puško, v levi meč ognjeni
Nese Plešic Jankotu u izbo.
Na divanu sedi mladi Janko,
Vino pije 'z zlatega torila.
„Evo, junak Janko, meč prodedov.“
„Tukaj, Plešic, čašo dobra vina!“

Plešic spi je, pa iz sobe ide.
Janko sedi, rujno vino pije,
Vino pije do dvanajste ure.
Ko napil se, vzame meč u roko,
Ino grede prot tamni kapeli.
Malo čakal, mater je pričakal.
V černo svilo, kakor strah zavita,
Luč u desni, križ u levi roci,
Prišumela tiho prot kapeli,
Kakor duša, ki pomoči išče.
Stopil k njej je Janko z mečem v roci,
Nagovoril svojo milo mater:

„Ljudomila! moja ljuba mati,
Zvedil rad od černih bil bi mnihov,
Kaj uzrok je plačete da vedno.
Pa mi niso hotli razjasniti.
Kazala je stara knjiga kerstna,
Da mi bote oznanili sami.
Al tako mi mojega življenja!
Odsekati zdaj vam hočem glavo,
Ak mi noč'te kazati uzroka,
Za Boga! da plačete mí vedno.“

Ne prestraši nič se Ljudomila,
Nasmeja se milo solznim okom,
Progovarja svomu sinu Janku:

„O da nikdar bil b' ne vidil dneva,
Nikdar da bi slišati ne mogel,
Slišal kar iz ust boš svoje majke!
Vsi junaci naši so prodedje,
Junak tudi bil je rajni oče.
Al enkrat ga napadli hajduci,
Pet hajdukov, pet krepkih junakov.“

Ž njimi boril se letno dopoldne,
In omagan padel je na travo.
Uzeti mu hotli so življenje;
Kar na enkrat med je skoči junak,
In očeta reši smerti dobre.
„Kaj ti dal bom, rešil k' si me smerti!“
„Kar ne misliš, da imaš pri hiši!“
Brez pomisli seže z desno v desno, —
Junak zgine — in ti bil prodan si.“

Molčal Janko, mati omolčala,
Govoriti noben več ne more.
V izbo svojo šel molčé je Janko,
Usedel se, mislil čudne misli,
Dolgo mislil, eno si izmislil.
Zasvetila, ko je zjutraj zora,
Opravi se mladi junak Janko,
Černi plašč je vergel okrog sebe,
Dene si na glavo černi klobuk.
Opaše si ostri meč na zadnje.
Pa pošeta iz samotne sobe,
In pokliče Plešca star'ga posla:
„Plešic zvesti! pripelji mi konja,
Osedlaj ga, pa ne po junaški,
Ampak ko se romarju spodobi,
Ker ne idem v silovito vojsko,
Temveč romam k papežu očetu.“
Osedlal je Plešic konja urno,
Osedlati kakor mu veleval.
Ne z junaškim sedlom pozlačenim,
Ampak sedlom črnim in lesenim.
Pripelje ga za berzde sreberne.
Še poljubi Janko svojo mater,
Pa zasede dobrega konjiča,
Beseduje s konja slugu Plešču:
„Le ostani ti u belem gradu,
Vari grad mi in čestito mater,
Dok ne vernem se v imenu božjem.“

(Dalje sledi.)

Današnjemu listu je pridjana 21. pòla „občne zgodovine“. Prihodnji mesec se bo priložila 22. in 23. pòla.

Loterijne srečke:

na Dunaju	} 21. oktobra 1854:	42. 69. 52. 8. 9.
v Gradcu		86. 51. 17. 79. 36.

Prihodnje srečkanje bo na Dunaju in v Gradcu 4. novembra 1854.

 Zavoljo velicega praznika vsih Svetnikov v sredo, bojo prihodnje „Novice“ prišle že v torek na svetlo.